

MEDEDELINGEN VAN DE HEEMKUNDEKRING

1. De Heemkundekring is op zoek naar een geschikte ruimte, die dienst kan doen als Oudheidkamer. Eventuele tips ziet het bestuur gaarne tegemoet.
2. Wij zijn bezig om voor het aanstaande winterseizoen weer enkele sprekers te verschalken.
3. Ons kwam ter ore, dat bij de herstelwerkzaamheden op het kasteel van Gemert een paar putten zijn aangetroffen. Als blijkt, dat er van belangrijke vondsten sprake is, zal onze lezerskring op de hoogte worden gehouden.
4. Mochten er lezers zijn, die iets weten of hebben, waarvan ze denken dat de Heemkundekring er belang in stelt, willen ze dan even een seintje geven? Dank u!

Het Bestuur

+++++

+

BOUWSTENEN GEMERTS HISTORIE?

In het buitenland vertoevend ontving ik de Gemertse Courant van 23 augustus. Uiteraard werd mijn blik aanstonds gevangen door de koppen op bladzijde 1: "HOE LANG BESTAAT GEMERT AL? NIEUWE BOUWSTENEN GESCHILDSBESCHRIJVING?". Dit bleek een bijdrage te zijn van de Gemertse historicus Martien van der Wijst.

Na lezing van deze bijdrage was ik even weinig voldan als vriend Van der Wijst zelf geweest moet zijn. De dokumenten die hij raadpleegde, handelen op geen enkele manier over Gemert; er worden alleen(als getuigen) personen genoemd, die de naam "Van Gemert" dragen, resp. in de jaren plm 1080 en 1172. Hoogstens kan men zeggen dat hiermee de lijst der "Heren van Gemert" wordt aangevuld. En ook dit lijkt me nog niet zeker. Wijst de naam "Snellardus de Gamerthe"(1080) op de plaats Gemert?? Dit schijnt wel het geval te zijn in de oor-

konde van 1172 (die reeds in de jaargang 1956 van de Bossche Bijdrage werd gepubliceerd door oud-pastoor mgr A. Frenken op blz. 159-160; gelukkig vond Van der Wijst nu het origineel.)

Hier treden voor de Heer van Heeze als getuigen op Wilhelmus en Rutgerus, broers van Gemerde (gebroeders Willem en Rutger, geheten "Van Gemert" of "uit Gemert vandaan"?), edellieden (of edele mannen?) mijn neven. In de tekst zelf, door Frenken bekend gemaakt, is het jaartal in het Latijn opgenomen: In het jaar des Heren elfhonderd twee en zeventig".

Deze namen kunnen erop wijzen, dat de Van Gemerts al in Gemert woonden minstens een eeuw voordat ze tot nu toe opdoken uit de archieven; en lang voor de stichting der Teutonische Orde. Dat ligt ook voor de hand, daar ze al voor 1270 de Heerlijkheid Gemert in bezit hadden: in dit jaar, of juist in 1271 blijkt, dat ze toen dit bezit al deelden met de Duitse Orde. We kunnen dan ook wel de twee namen Willem en Rudger toevoegen aan de reeds bekende lijst der Van Gemerts: Agnes, Diederik, Emond, Gerlach, Godfried, Wouter, Bela, Goswijn, Goyart, Hendrik, Johan, Margaretha, Philip, Gertrudis....

Maar over de historie van Willem en Rudger leert het dokument van 1172 ons niets, evenmin over het dorp Gemert (tenzij het blote bestaan van personen en plaats). Dit dorp rijst tot op heden pas uit de mist der historie op in het jaar 1249.

De Heer van der Wijst brengt dan ook in zijn brochure dit jaartal terecht naar voren. Toen werd de kleine perkamenten oorkonde vervaardigd, die wij reeds meer dan 25 jaar geleden fotografeerden in het archief van de Abdij Postel, op Belgisch gebied, dicht bij Reusel. Uit dit charter blijkt meer dan Gemerts bestaan: nl. dat toen de Duitse Orde in Gemert een huis had en een rentmeester of beheerder. (Of deze Arnoldus heette en of hij lid was van de Duitse Orde is uit dit stuk niet op te maken.)

Hier ligt tot nu toe dus de oorsprong van Gemerts zeer uitzonderlijke geschiedenis en dit dokument levert inderdaad een eerste bouwsteen voor deschied-

schrijving.

De verdienste van de Heer Van der Wijst is, dat hij de bewering van dr J.de Vries heeft opgehelderd en dat hij verder de originele oorkonde van 1172 aan't licht bracht. Moge hij verder nog wat vrije tijd besteden aan enige nog onbekende stukken, die moeten berusten in het Gemertse Gemeente-archief en die resp. de jaartallen dragen: 1191, 1220, 1241. De geschiedschrijver Schutjes heeft ze bijna een eeuw geleden meegekregen; heeft hij ze ook terugbezorgd?

Dr Ed. Loffeld, C.S.Sp

=====

SINT SEVERUS, PATROON VAN DE WEVERS

Een paar weken geleden kwam iemand bij me en zei: "We hebben pas het feest van Sint Severus gevierd, maar waarom is nu juist Sint Severus de patroon van de wevers? De persoon die deze vraag stelde, was één van de Gemertenaren, die als zijn beroeps-patroon genoemde heilige heeft.

Het leek me goed om op deze plaats eens enige aandacht te besteden aan dit onderwerp. Zoals bekend hebben nagenoeg alle ambachtslieden zich een patroon gekozen. De schoenmakers Sint Crispijn, de goudsmeden Sint Eligius, de timmerlieden Sint Jozef.

Meestal is het zo, dat de betreffende heilige wordt gekozen, omdat hij tijdens zijn leven hetzelfde beroep heeft uitgeoefend.

In het levensverhaal van de heilige Severus, die leefde omstreeks het jaar 343, wordt gezegd, dat hij bisschop van Ravenna was in Italie. Voor hij bisschop werd, beoefende hij het beroep van wever. Dit is dus de reden, waarom hij patroon van de wevers werd.

Volgens het boek "Symboliek en Iconographie der Christelijke Kunst" van prof.dr J.J.M.Timmers, waaraan ik meerdere gegevens ontleende, werd het gebeente na Severus' dood overgebracht naar Erfurt